

Kunnanhallitus (pl. Ahvenanmaa)
Kunnan keskusvaalilautakunta (pl. Ahvenanmaa)

VUODEN 2004 KUNNALLISVAALIT: Yleiset ennakoäänestyspaikat kunnassa ym.

Oikeusministeriö kiittää kuntia hyvin suoritetuista europarlamenttivaaleista. Seuraavat yleiset vaalit ovat kunnallisvaalit, jotka toimitetaan 24.10.2004 (ennakoäänestys kottimaassa 13.-19.10. ja ulkomailla 13.-16.10.).

1. Kertakorvaus europarlamenttivaaleista

Oikeusministeriö on, asian oltua valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan käsiteltävänä, vahvistanut vaalilain (714/1998) 188 §:n 2 momentissa (247/2002) tarkoitetun kunnalle suoritettavan kertakorvauksen määräksi 1,8 euroa jokaiselta vuoden 2004 europarlamenttivaalien lainvoimaiseen äänioikeusrekisteriin otetulta kunnan asukkaalta. Kunnalle suoritettava vähimmäiskorvaus on 2100 euroa.

Oikeusministeriön maksukeskukset suorittavat korvauksen kunnille heinäkuun loppuun mennessä.

2. Yleisten ennakoäänestyspaikkojen määrääminen kunnallisvaaleihin

Yleistä

Oikeusministeriö lähetti kunnille kirjeen 8.12.2003 (OM 22/51/2003, <http://www.vaalit.fi/14687.htm>), jossa selostettiin niitä yleisiä periaatteita ja käytännön järjestelyitä, joita kuntien tulee ottaa huomioon kun se tekee päätöksiä yleisistä ennakoäänestyspaikoista. Ennakoäänestyspaikkoja koskevien yleisten periaatteiden osalta oikeusministeriö viittaakin kyseiseen kirjeeseen, mutta painottaa kuitenkin vielä erikseen seuraavia asioita:

- Vaalijärjestelyjen kunnassa tulee osaltaan tähdätä äänioikeuden käytön lisäämiseen ja helpottamiseen.
- Kunnan tulee tiedottaa kuntalaisille tehokkaasti ja selkeästi kaikista kunnassa olevista yleisistä ennakoäänestyspaikoista ja niiden aukioloajoista.
- Ennakoäänestyspaikkojen tulisi vaalista toiseen olla mahdollisimman pysyviä, koska sillä tavoin edistetään sitä, että äänestäjät tietävät ja muistavat sen, missä äänestyspaikka on. Ennakoäänestyspaikkojen jatkuva muuttelu saattaa

aiheuttaa äänioikeutetuissa epätietoisuutta siitä, missä äänioikeuttaan voi käyttää.

- Tärkeät kriteerit ennakkoäänestyspaikalle ovat kiteytettynä: 1) Se on äänestäjien helposti saavutettavissa, 2) siellä on tarpeeksi tilaa, jotta äänestys voidaan toimittaa vaalisalaisuus, vaalivapaus ja vaalirauha huomioon ottaen, 3) siellä on tarpeeksi vaalitoimitsijoita, jotta äänestys voidaan toimittaa mahdollisimman sujuvasti ja äänestäjän kannalta nopeasti ja 4) se on aatteellisilta ja taloudellisilta kytkennöiltään mahdollisimman puolueeton, jotta mahdollisimman monet äänestäjät sinne mieluusti tulevat.

- Monissa taajamien ennakkoäänestyspaikoissa oli europarlamenttivaaleissakin ruuhkaa, mikä näkyi pitkänä jonoina. Tämä ei kuitenkaan välttämättä johtunut siitä, että ennakkoäänestyspaikkoja sinänsä oli liian vähän, vaan siitä, että ennakkoäänestyspaikat oli sijoitettu sellaisiin tiloihin, joihin mahtui liian vähän äänestyskoppeja ja äänestyksen vastaanottopisteitä ja/tai siitä, että ennakkoäänestyspaikassa oli muista syistä liian vähän vaalitoimitsijoita nimenomaan äänestyksen vastaanottopisteissä. Äänestystoimituksessahan aikaa ei vie äänestäjän äänestyskopissa käynti, vaan se, kun vaalitoimitsija leimaa äänestyslipun, lippu suljetaan vaalikuoreen, vaalikuori ja lähetekirje suljetaan lähetekuoreen sekä äänioikeusrekisteriin tehdään merkintä siitä, että äänestäjä on äänestänyt. Kuntien tulisikin jatkossa huolehtia siitä, että vastaanottopisteitä on riittävästi. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että ennakkoäänestyspaikassa tulee olla riittävästi henkilöstöä ja että ennakkoäänestyspaikka sijoitetaan riittävän suureen tilaan.

Käytännön toimenpiteet kunnissa

Kirjeen 8.12.2003 mukaisesti kunnat saattoivat kevään 2004 aikana tehdä päätökset joko 1) sekä europarlamenttivaalien että kunnallisvaalien ennakkoäänestyspaikoista tai 2) vain europarlamenttivaalien ennakkoäänestyspaikoista.

Ne kunnat, jotka ovat toimineet vaihtoehdon 1 mukaisesti, ovat siis jo kunnallisvaalien ennakkoäänestyspaikkansa määränneet, joten näiden kuntien on enää ilmoitettava ennakkoäänestyspaikkojen tiedot Väestörekisterikeskukselle sen määräämin tavoin viimeistään 13.8.2004. Toisaalta mikään ei kuitenkaan estä kuntaa täydentämästä keväällä tehtyä päätöstään kunnallisvaaleja varten.

Ne kunnat, jotka toimivat vaihtoehdon 2 mukaisesti, päättävät kunnallisvaalien ennakkoäänestyspaikat viimeistään 11.8.2004 ja ilmoittavat niiden tiedot Väestörekisterikeskukselle sen määräämin tavoin viimeistään 13.8.2004.

Yleisten ennakkoäänestyspaikkojen pitäminen mahdollisimman samoina kuin europarlamenttivaaleissa edistää äänioikeutettujen tietoisuutta siitä, missä ennakkoon voi äänestää.

Asiassa toimitaan siis seuraavasti:

1. Väestörekisterikeskus lähettää kesäkuussa 2004 kunnalle kunnallisvaaleja koskevan otteen ennakkoäänestyspaikkarekisteristä ja ohjeet otteen palauttamisesta. Otteeseen on pohjatiedoiksi otettu europarlamenttivaalien paikkatiedot muutettuna siten, että siinä

ovat kunnallisvaalien vastaavat päivämäärät ja aukioloajat. Kunta palauttaa otteen Väestörekisterikeskukselle hyväksymismerkinnöin viimeistään 13.8.2004.

2a. Jos kunnanhallitus päätti ennakoäänestyspaikoista jo keväällä, sen ei nyt tarvitse enää tehdä asiasta uutta päätöstä.

2b. Jos kunnanhallitus ei keväällä tehnyt ennakoäänestyspaikkapäätöstä kunnallisvaalien osalta tai haluaa nyt täydentää keväällä tekemäänsä päätöstä, sen on viimeistään 11.8.2004 tehtävä vaalilain 9 §:ssä tarkoitettu päätös kunnan kaikista yleisistä ennakoäänestyspaikoista, sekä postikonttoreista että kunnan omista ennakoäänestyspaikoista. Päätöksestä tulee käydä ilmi jokaisen ennakoäänestyspaikan nimi, käyntiosoite ja päivittäinen aukioloaika. Kunnanhallituksen on sen jälkeen huolehdittava, että sanottu tiedot ilmoitetaan Väestörekisterikeskukselle viimeistään 13.8.2004 sen määräämin tavoin (ks. toimenpide 1).

3. Väestörekisterikeskus huolehtii siitä, että sille 13.8.2004 mennessä ilmoitetut tiedot siirretään vaalitietojärjestelmän äänestyspaikkarekisteriin siten, että perjantaina 3.9.2004 rekisterissä olevat tiedot ovat lopullisia eikä niitä enää voi muuttaa vuoden 2004 kunnallisvaaleihin. Väestörekisterikeskus voi vielä ennen 3.9.2004 tarvittaessa tarkistuttaa kunnalla äänestyspaikkarekisterin tietoja.

4. Kunnan keskusvaalilautakunta määrää viimeistään 30.9.2004 vaalitoimitsijat kunnan yleisiin ennakoäänestyspaikkoihin. Vaalitoimitsijoiksi postikonttoreihin määrätään Postin esittämät henkilöt.

5. Kunnallisvaalien ennakoäänestys toimitetaan 13. – 19.10.2004.

6. Posti lähettää postikonttoreita käyttäneelle kunnalle laskun ja kunta maksaa sen eräpäivään mennessä.

Muilta osin oikeusministeriö viittaa kirjeseen 8.12.2003.

3. Koulutuspäivät keskusvaalilautakunnille

Oikeusministeriö järjestää 12 koulutustilaisuutta, jotka on tarkoitettu lähinnä kuntien keskusvaalilautakuntien sihteerille sekä puheenjohtajille tai atk-vastuuhenkilöille. Tilaisuuksiin ei tarvitse erikseen ilmoittautua, vaan riittää kun osallistujat saapuvat paikalle. Koulutustilojen rajoitetusta koosta johtuen suosittelemme, että kustakin kunnasta osallistuisi koulutuspäivään enintään kolme henkilöä.

Osallistuminen koulutustilaisuuteen on maksutonta, mutta ministeriö ei toisaalta korvaa osallistujien matkustus- eikä ruokailukuluja.

Yhtä lukuun ottamatta tilaisuudet ovat suomenkielisiä, mutta niissä voi tarvittaessa esittää kysymyksiä myös ruotsiksi. Ruotsinkielinen koulutuspäivä järjestetään Vaasassa perjantaina 3.9.2004 ja se on avoin maan kaikille ruotsinkielisille keskusvaalilautakunnille.

Lisätietoja tilaisuuksista antaa tarvittaessa osastosihteerit Terttu Belgasem, puh. (09) 1606 7563, telefax (09) 1606 7735 tai sähköposti terttu.belgasem@om.fi.

Tilaisuuden alustava ohjelma, joka on kaikissa tilaisuuksissa sama, on seuraavanlainen. Kellonajat ovat noin-aikoja, osioita venytetään sen mukaan kuin on tarpeen. Jokaisen osion kuluessa osallistujat voivat tehdä kysymyksiä luennoitsijalle.

ALUSTAVA OHJELMA (avausta lukuunottamatta ajat suuntaa-antavia):

- 9.30 Avaus
- 9.35 Kunnallisvaalien ehdokasasettelu, ml. vaalikelpoisuus (Suomen Kuntaliiton edustaja)
- 11.00 Keskusvaalilautakunnan muut tehtävät
- Tiedottaminen
 - Kouluttaminen
 - Vaalimateriaali
 - Vaaliluettelot
 - Ennakkoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyksen järjestelyt
 - Ennakkoäänestysten tarkastaminen
 - Pienet äänestysalueet
 - Äänten laskenta
 - Vaalirahoitusilmoitukset
- 12.00 Lounastauko
- 13.00 Edellinen aihe jatkuu
- 13.30 Vaalitietojärjestelmä
- Ehdokasrekisteri
 - Äänioikeusrekisteri
 - Tuloslaskentajärjestelmä
- 14.30 Ennakkoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyksen toimittaminen
- 15.30 Tilaisuus päättyy

KOULUTUSTILAISUUDET järjestetään seuraavasti:1) **Vantaa** (Helsingin ja Uudenmaan vaalipiirien kuntien keskusvaalilautakunnille)

Aika: Maanantai 16.8.2004
 Paikka: Tiedekeskus Heureka /Auditorio
 Tiedepuisto 1
 01301 VANTAA

2) **Hämeenlinna** (Hämeen vaalipiirin kuntien keskusvaalilautakunnille)

Aika: Tiistai 17.8.2004
 Paikka: Hotelli Rantasipi Aulanko-sali
 Aulangontie 93
 13210 HÄMEENLINNA

3) **Tampere** (Pirkanmaan ja Satakunnan vaalipiirien kuntien keskusvaalilautakunnille)

Aika: Keskiviikko 18.8.2004
Paikka: Tampere-talo/sali B
Yliopistonkatu 55
33101 TAMPERE

4) **Turku** (Varsinais-Suomen vaalipiirin kuntien keskusvaalilautakunnille)

Aika: Torstai 19.8.2004
Paikka: Mauno Koivisto Keskus/Auditorio
BioCity
Tykistönkatu 6 A
20520 TURKU

5) **Jyväskylä** (Keski-Suomen vaalipiirin kuntien keskusvaalilautakunnille)

Aika: Maanantai 23.8.2004
Paikka: Best Western Hotel Priimus / auditorio
Taulumäentie 45
40200 JYVÄSKYLÄ

6) **Mikkeli** (Etelä-Savon ja Kymen vaalipiirien kuntien keskusvaalilautakunnille)

Aika: Tiistai 24.8.2004
Paikka: Konsertti- ja kongressitalo Mikaeli / Kamarimusiikkisali
Sointukatu 1
50100 MIKKELI

7) **Kuopio** (Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan vaalipiirien kuntien keskusvaalilautakunnille)

Aika: Keskiviikko 25.8.2004
Paikka: Kuopion yliopisto, Tietoteknia / auditorio
Savilahdentie 6
70210 KUOPIO

8) **Kajaani** (Kainuun hallintokokeiluun osallistuvien kuntien keskusvaalilautakunnille)

Aika: Torstai 26.8.2004
Paikka: Kajaanin kaupungintalo / valtuustosali
Pohjolankatu 13
87100 KAJAANI

9) **Rovaniemi** (Lapin vaalipiirin kuntien keskusvaalilautakunnille)

Aika: Maanantai 30.8.2004
 Paikka: Kaupungintalo / valtuustosali
 Hallituskatu 7
 96100 ROVANIEMI

10) **Oulu** (Oulun vaalipiirin kuntien keskusvaalilautakunnille)

Aika: Tiistai 31.8.2004
 Paikka: Tiedekeskus Tietomaa / auditorio
 Nahkatehtaankatu 6
 90015 OULU

11) **Vaasa** (suomenkielinen; Vaasan vaalipiirin kuntien keskusvaalilautakunnille)

Aika: Torstai 2.9.2004
 Paikka: Hotelli Radisson SAS Royal Hotel / auditorio
 Hovioikeudenpuistikko 18
 65100 VAASA

12) **Vaasa** (ruotsinkielinen; avoin kaikille ruotsinkielisille keskusvaalilautakunnille)

Aika: Perjantai 3.9.2004
 Paikka: Hotelli Radisson SAS Royal Hotel / auditorio
 Hovioikeudenpuistikko 18
 65100 VAASA

4. Vaaliohjeet ja vaalimateriaali

Oikeusministeriön toimeksiannosta Atkos Oy jakaa elokuun alussa keskusvaalilautakunnille seuraavat oikeusministeriön kunnallisvaaleja koskevat vaaliohjeet:

Nro	Nimi
1	Kunnan keskusvaalilautakunnan tehtävät
2	Vaalilautakunnan tehtävät
3	Ennakkoäänestys laitoksessa ja kotiäänestys
4	Ennakkoäänestys kotimaan yleisessä ennakkoäänestyspaikassa

Kainuun hallintokokeiluun osallistuviin kuntiin jaetaan näiden vaaliohjeiden sijasta samannimiset 1A, 2A, 3A ja 4A -ohjeet.

TietoEnator puolestaan jakaa kaikille keskusvaalilautakunnalle samoihin aikoihin seuraavat VAT-ohjeet:

Nro	Nimi
1	Äänioikeusrekisterin käyttöohjeet kunnan keskusvaalilautakunnalle
3	Äänioikeusrekisterin käyttöohjeet kotimaan yleisen ennakkoäänestyspaikan vaalitoimitsijalle
4	Ehdokasrekisterin käyttöohjeet kunnan keskusvaalilautakunnalle

- 5 Tuloslaskentajärjestelmän käyttöohjeet kunnan keskusvaalilautakunnalle (Alustava laskenta)
- 6 Tuloslaskentajärjestelmän käyttöohjeet kunnan keskusvaalilautakunnalle (Tarkastuslaskenta)

Keskusvaalilautakunnan on jaettava vaaliohjeet hyvissä ajoin ennen vaaleja asianomaisille kunnan muille vaaliviranomaisille. Vaaliohjeita nro 4 ja VAT-ohjeita nro 3 ei kuitenkaan tarvitse toimittaa ennakkoäänestyspaikkoina oleville postikonttoreille, koska oikeusministeriö toimittaa ohjeet sinne suoraan.

Mahdolliset vaaliohjeiden lisätilaukset tulee tehdä Atkos Oy:lle ja VAT-ohjeiden lisätilaukset TietoEnatorille.

Vaalimateriaali (äänestysliput, kuoret, lomakkeet) jaetaan keskusvaalilautakunnille syyskuun alussa sen mukaisesti mitä ne ilmoittivat Atkos Oy:lle viime helmikuussa. **Mikäli keskusvaalilautakunta haluaa muuttaa materiaalmääriään, sen tulee ilmoittaa siitä välittömästi Atkos Oy:lle** (Helena Grönroos, puh. 020 538 8228, helena.gronroos@atkos.com).

5. Vaalitietojärjestelmän käyttö

Vaalitietojärjestelmä (VAT) on europarlamenttivaalien tapaan kaikkien keskusvaalilautakuntien käytössä. Käyttö on siis paitsi vapaaehtoista, myös maksutonta. Europarlamenttivaaleissa viisi kuntaa ei käyttänyt äänioikeusrekisteriä ja yhdeksän kuntaa ei käyttänyt tuloslaskentajärjestelmää. Mikäli nämä kunnat haluavat käyttää vaalitietojärjestelmää nyt kunnallisvaaleissa, niiden tulisi ilmoittaa asiasta osoitteeseen vaali.palvelu@tietoenator.com viimeistään 24.9.2004.

Keskusvaalilautakunnat, jotka käyttivät vaalitietojärjestelmää europarlamenttivaaleissa, käyttävät sitä myös kunnallisvaaleissa. Käyttäjätunnukset ja salasanat sekä järjestelmää koskevat menettelyt ovat samat kuin europarlamenttivaaleissa. Järjestelmän koulutuskanta avataan 2.8. Ennakkoäänestyksen kenraaliharjoitus järjestetään 27.9. ja laskennan kenraaliharjoitus 5.10.2004.

Eduskuntavaaleja varten vahvistettu tietoliikenneohje (27.9.2002) on voimassa myös vuoden 2004 kunnallisvaaleissa.

VAT:in käytöstä saa lisätietoja osoitteesta vaali.palvelu@tietoenator.com.

6. Lähiajan aikataulu

Seuraavassa luettelo elo-lokakuun tärkeistä määräpäivistä:

2.8.2004: Vaalitietojärjestelmän koulutuskanta avataan.

9.–13.8.2004: Vaaliohjeet ja VAT-ohjeet jaetaan keskusvaalilautakunnille.

11.8.2004: Kunnanhallituksen viimeistään tehtävä päätökset kotimaan yleisistä ennakkoäänestyspaikoista.

13.8.2004: Kunnan viimeistään ilmoitettava kaikkien kotimaan yleisten ennakkoäänestyspaikkojen tiedot Väestörekisterikeskukselle.

16.8. –3.9.2004: Kuntakoulutuskierrros.

3.9.2004: Vaalitietojärjestelmän äänioikeusrekisterin ja äänestyspaikkarekisterin tietojen määräytymispäivä; Selvyyden vuoksi todettakoon, että ennakkoäänestys voidaan toimittaa vain niissä ennakkoäänestyspaikoissa, jotka ovat merkittynä äänestyspaikkarekisteriin 3.9.2004.

6.9.2004: Keskusvaalilautakunnan 1. kokous (viimeistään).

13.9.-1.10.2004: Oikeusministeriö jakaa vaaliasiakirjat keskusvaalilautakunnille.

14.9.2004: Ehdokashakemusten viimeinen jättöpäivä.

23.9.2004: Ehdokaslistojen yhdistelmä vahvistetaan.

6.10.2004: Ennakkoäänestys aloitetaan suomalaisissa laivoissa ulkomailla.

13.-16.10.2004: Ennakkoäänestys ulkomailla.

13.-19.10.2004: Ennakkoäänestys kotimaassa.

24.10.2004: Vaalipäivä.

27.10.2004: Keskusvaalilautakunta vahvistaa vaalien tuloksen.

7. Kunnallisvaalit ja kuntajaon muutokset

Oikeusministeriö on lähettänyt 19.5.2004 päivätyn muistion niille kunnille, joiden osalta vuoden 2005 alusta lukien toteutuu kuntajaon muutos. Muistio on myös nähtävillä osoitteessa <http://www.vaalit.fi/14687.htm>.

8. Muuta

Lisätietoja vaaleihin liittyvistä kysymyksistä antavat

- www.vaalit.fi sekä

- vaalijohtaja Arto Jääskeläinen, puh. (09) 1606 7572, arto.jaaskelainen@om.fi,

- hallitussihteeri Anu Laaksonen, puh. (09) 1606 7620, anu.laaksonen@om.fi,

- ylitarkastaja Jukka Leino, puh. (03) 622 3611, jukka.leino@om.fi ja

- osastosihteeri Terttu Belgasem, puh. (09) 1606 7563, terttu.belgasem@om.fi.

Vaalijohtaja Arto Jääskeläinen

Hallitussihteeri Anu Laaksonen

LIITE Eräitä määräaikoja kunnallisvaaleissa 24.10.2004 (Kainuun maakuntavaalien vastaava aikataulu on nähtävissä osoitteessa <http://www.vaalit.fi/23907.htm>)
Kartat koulutuspaikkojen sijainnista

TIEDOKSI TietoEnator / Joe Niva
Väestörekisterikeskus / Timo Korhonen
Suomen Kuntaliitto/lakiasiat
Suomen Posti Oyj / Risto Puranen, Eeva Vainio